

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrosancti Nominis Iesv Cvltvs Et Miracvla

Stengel, Carl

Augustae Vindellicorum, 1613

Nomen Iesv mundo manifestatum falsorum Deorum nomina
culturamq[ue] aboleuit. Cap. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49813](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49813)

*D. Bern.
Ser. 15. in
Cant.*

*Laur. Iu-
stin. ser.
de Cir-
cumcis.*

uocemus, & ad sacram hanc anchoram confugiamus. Cui (ait Bernardus) *in periculis palpitanti & trepidanti inuocatum virtutis nomen, non statim fiduciam praestitit, depulit metum? Cui in aduersis diffidenti, iam iamq; deficienti, si nomen adiutorij sonuit, defuit fortitudo? Tristatur aliquis nostrum, Veniat in cor IESVS, inde saliat in os, & ecce ad exortum nominis, lumen redit serenum.* Primus Venetorum Patriarcha Laurentius Iustinianus: *Si tentaris (inquit) a Diabolo, si ab omnibus hominibus opprimeris, si conficeris aegritudine, si doloribus fatigaris, si blasphemia seu desperationis agitaris spiritu, si concuteris formidine, si dubietate pulsaris, IESV nomen edicito. In arduis, in periculis, in terroribus, in domo, in Via, in solitudine, in fluctibus, & ubicumque extiteris, saluatoris profer nomen, non ex ore tantum, sed etiam ex corde. Cordis tui prius affectum praebe, ut rectè labiorum confessionem exhibeas.* Hæc ille.

NOMEN IESV MVNDO MANIFESTATVM FALSORVM DEORUM nomina culturamq; aboleuit.

CAPVT VII.

Deus
Deorum
inanium
nomina
obruit.

Ceultat aut Romani, ut superiori capite ostensum est, Dei tutelaris nomen, Deus verò non tutelaris solum, sed omnium quibus seruiebant Deorum nomina, iam obruit; omen verò IESV toti orbi patefecit. Iacet Iouis Capitolini

tolini

tolini nomen : iacet nomen Apollinis, Mercurij, Saturni, Iunonis, Dianæ, ceterorumque dæmonum, nihil honoris, nihil venerationis habent. Quid hoc est ô Roma, terrarum magis nunc religione, quam olim armis domina? quæ venerabaris nomina, pessandas? quæ colebas, conspuit? Respondentem illam audire videor. Postquam ad me cælestis olei, suauissimi que balsami, id est, sanctissimi nominis IESV peruenit odor, fatidissima idolorum nomina ferre non potui. Noctuæ ac vespertiliones noctu volant, vbi primum verò sol fuiget, auolant omnes, atque disparent. Noctuis, vespertilionibusque similia idola erant, quibus diuinum cultum, heu, Dei in scia, exhibebam; at, cum primum splendidissimus veluti sol, IESV nomen illuxit, auolârunt omnia atque disparuerunt, iuxta illud Isaïæ. *In die illa proiciet homo idola argenti sui, & simulacra auri sui, quæ fecerat sibi vt adoraret talpas & vespertiliones.* Illud mihi summa Dei misericordia euenit, quod Oseas vaticinatus est. *Auferam nomina Baalim de ore eius, & non recordabitur ultra nominis eorum.* Heu plenum erat os meum *Baalim*, id est, idolorum nominibus, hæc ore, menteque versabam, hæc inuocabam. Sed abstulit Dominus de ore meo turpissima nomina; dulcissimoque IESV nomine illud compleuit, vt veluti electionis vas, quod de Apostolo Paulo dictum est, *portet nomen melle suauius coram gentibus, & regibus, & filiis Israel.* Nomen meum Romani olim occultabant; quod illud fuerit ignoro; vnum hoc mihi est compertum, præclarissimum nomen meum multis fuisse seculis occultatum. IESV nomen præclarissimum mihi nomen attulit, Christi nomen maximum mihi nomen dedit. Christiana sum, hoc mihi est à Christo nomen præcellentissimum; sedes Christi sum, sedes Petri sum, Christianæ religionis caput sum, omnium Christianorum mater, & Magistra sum. Hæc occulta erant in Scrinijs Dei nomina gloriosa, quibus omnibus IESVS meus me exornauit.

Isa. 2.

Ose. 2.

Roma nomina Baalim ex ore proiecit, nomen IESV tanquam vas electionis portat.

Act. 9.

Esai. 4.

Quis fructus ex genuflexione proueniat, & contra.

*Exod. 33.**Exod. 8.**Ambros.*

Persecutiones non propter DEI, sed IESV nomen sunt excitatae.

Exod. 8.

Exaggeratio iu-

Deus apud Esaiam inquit : *In memetipso iuravi, egredietur de ore meo Verbum iustitia, & non reuertetur, quia mihi curuabitur omne genu, & iurabit omnis lingua.* Ex quo patet, nostra, non Dei interesse, quod hæc ei fiat genuflexio, nullum enim in eum ex ea redundat bonum, sed in nos, qui Deo humiliati, ab eo bona accipimus. Hinc illud : *Qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius.* Hinc contra Pharaonem inuehitur : *Vsquequo non vis subijci mihi?* Hinc omnes plagæ, & vniuersa eius mala : hinc omnia nostra, quod Deo non plenè subijcimus, quod eidem vtrunque, hoc est, intellectus & voluntatis nostræ rebelle genu constanter minimè flectimus. Vt verò omnis creatura Deo genu flecteret, nihil non molitus est, & innumera- bilia eius opera in hunc finem tendebant, multa que in hunc finem summæ maiestatis nomina vsurpauit, sed nunquam illud assequutus est, donec nomen IESVS ei est impositum, illud que impleuit homo factus. Propterea Ambrosius enarrans illud : *In nomine IESV, &c.* ait : *Multa Domine fecisti pro me, & non genu flexi. Fecisti me, & fecisti mundum propter me, Dominum orbis me constituisti, & non genu flectens adoravi te. At postquam te vidi pro me humiliatum, plagatum, crucifixum, stare non potui, sed tanto pondere amoris victus in terra prostratus, adoravi te.* Fuit quidem principio nomen hoc signum, cui contradiceretur, quia propter Dei nomen nulla fuit in mundo orta persecutio, sed propter nomen IESVS, omnes Ecclesiæ tempestates, & procellæ exortæ sunt. Hoc nomen fuit scopus, in quem omnes mundi sagittæ directæ sunt. Sed ad eò potens hoc nomen fuit, ut vicerit omne mundi numen, & ad se traxerit omnia numina, & fuit simile virgæ Moyfi, quæ omnes serpentes deuorauit, & illa vna relicta est, quia omnia idola destruxit, & *exaltatum est nomen eius solius.*

Vt verò intelligas, qualiter hoc factum sit, attende. Ante Dei in carne aduentum fuit in mundo diuinitas

velut

velut in mille partes diuisa, atque dissecta, de qua re latissimè egit Porphyrius & Eusebius Cæsariensis. Vniuersi Deum, *Pan*, id est, totum dixere, super caelos *Iouem*, super Solis igneam virtutem posuerunt Deum *Apollinem*, super Lunam *Dianam*, super ignis edacem virtutem Deam *Vestam* constituere. Super aërem ponebant *Iunonem* Deam, super aquas Deum potuere *Oceanum*, qui etiam dictus est *Thetys*. Super aquas dulces Deus *Achelous* erat: super aquas maris *Neptunus*; fluiuiorum particulares Deæ *Nymphae*, maris verò *Nereides*. Super terram posuerunt Deam *Vestam*, quia herbas, floresque producit, quæ sunt velut vestes & ornamenta terræ. Super lapidosam & montanam terram posuere Deam *Rham*, quam Latini dixere *Opem*; super terram planam, & fructiferam *Cererem*; super semina Deam *Persephonem* seu *Proserpinam*. Plantarum Deum *Dionysum* dixere, quem Ægyptij dicunt *Irim*, & *Osim*, qui erat *Bacchus*, vt Plato ait in Cratylo. *Atim* super flores, *Adonidem* super fructus. *Martem* Deum bellorum dixere, *Venerem* & *Cupidinem* amorum, *Mercurium* super orationis, & interpretandi vim, de quibus multa Plato, & ante eum Hesiodus libro de Genealogiâ Deorum. Hinc in diuersis indigentijs ad diuersa numina currebant, eis flectentes genua. Sapientiam petebant à *Minerva*, quam de Iouis cerebro natam dicebant, iustitiam à *Nemese*, regnum à *Ioue*; nuptias felices ab *Hymenao*, prosperam nauigationem a ventis *Astre*, *Titanis* & *Aurore* filijs, gratias à *Venere*, quæ sic dicitur quasi omnia venustans, vel ad omnia veniens, vt Ciceroni placet. Et ad eam dementiam deuenere homines, vt perniciosis rebus numina dederint, & sacra instaurarint. *Febri* enim fanum publicè in palatio Romani dedicarunt, & aram *mala fortuna* in exquilijs, vt Plinius est auctor. Et ad hanc deuenere insaniam, vt scelerum & furtorum voluerint assignare numina: & horum omnium simulacra effingentes, sacra eis instaurarunt,

perioris
senten-
tiæ, &
elucida-
tio.

Apud gē-
tiles om-
nibus re-
bus pecu-
liares Dij
constitu-
ti fuere.

Etiā per-
niciosæ
res sua
habuere
numina.

rârunt, spreto vnico Deo, à quo omnia. Et vt Plinius iocatur, caput quisque sibi componere suos *Ioues, Iunones, Veneres, Genios, Lares, Penates* &c. Et in iaferno quoque Deos inuenerunt, quos colerent, damones ipsos, torquentes homines. *Ditem, Plutonem, & Cerberum* tricipitem. Ecce quibus mundus genua flectebat, ante Dei aduentum in mundum: ex quo etiam perditissimi mores, & omnis eorum corruptio in mundum introducta est. Cum enim Deos suos haberent scelerum inuectores, & patratores, quid eorum exemplo non faceret effrænata libido? De quibus latè differt Paulus: *Mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis: Tradidit illos Deos in reprobum sensum, Et faciunt ea, quæ non conueniunt, repletos omni iniquitate, malitia, fornicatione, auaritia, nequitia, plenos inuidia, homicidio, contentione dolo, malignitate, &c.* Ecce qualis mundus ante Christi aduentum. Ingitur ille mundum, assumit nomen **IESVS**, quod significat vniuersale remedium omnium, vt ei soli omne genu flectatur. Iam qui indiget sapientia, postulet, non à *Minerua*, sed ab eo, qui est sapientia Patris, & dat omnibus affluenter, & nulli improperat. Qui vitam, & sanitatem desiderat; non *Apollinem*, aut *Æsculapium* implorat, sed eum, de quo scriptum est: *Misit Verbum suum, & sanauit eos.* Qui iter prosperum, in terrâ, ac mari, non *Æolum*, & *Astraos*, sed eum adeat, qui ventis & mari imperat, & obediunt ei. Qui fruges vberes, non *Cererem* aut *Bacchum*, sed eum, qui quinque panes multiplicat, vinum in aquam conuertit. Qui diuitias; non *Plutonem*, fæcum terræ Deum, sed eum, qui est diues in omnes, qui inuocant illum, in quo omnes thesauri, qui suos etiam hic munerare nouit centuplo. Qui aquam; non ad *Oceanum*, aut *Nymphas*, sed ad fontem viuum, cuius qui biberit aquas, non sitiet. Qui optimas nuptias; non ad *Hymenæum*, sed ad eum, qui naturam humanam coniunxit diuino suppo-

sito,

Quantū
mali sit
inde con-
sequutū.
Rom. 1.

Quæ bo-
na ex IESV
in mun-
dum in-
gressu
confe-
quuta.
Iac. 1.
Psal. 106.
Matth. 4.

Rom. 10.

sito. Qui delicias; non à *Venere & Cupidine*, sed ab eo de quo dicitur, *delectationes in dextera tua & sique in sinem*, qui *torrente voluptatis suae potat suos*. Qui regnum; non à *Ioue*, sed ab eo, qui ait: *Ego dispono vobis regnum*. & qui dicturus est: *Venite benedicti, percipite regnum*. Ad nullum ergò aliud numen nobis eundum, nulli alteri genu flectendum. Ille, est *Manna* omnem continens saporem, quo tu indiges, illud tibi *Christus* erit. Hoc significat nomen *I E S V S* vniuersale remedium, quod omnia dicta complectitur. Ecce iam impletum est iuramentum Dei: *Mihi flectetur omne genu, & confitebitur omnis lingua*.

Hæc verò numinum attractio ad *I E S V M* manifestè apparuit, cum hoc nomen *I E S V S* caput in mundo prædicari. Nam *Dij* qui ante colabantur, & responsa ex idolis dabant, continuò siluerunt, ablatâ ab eis omnimodâ dominandi potestate, & loquendi mortalibus sub *Deorum* persona, quod non solum modò videmus, sed & ipsi eorum cultores admirantes fatentur. *Porphyrus* scripsit librum de oraculis deficientibus, & inter alia dicit:

*Ablata est Pythij Sox, haud reuocabilis & illis
Temporibus longis: etenim iam cessat Apollo,
Clauibus occlusis silet, ergò rite per actus,
Discedas patria, & redeas ad limina, sacris.*

Et *Plutarchus* in eiusdem libri titulo, cum inquit: *Dicerem ad Cleombrotum: Narrâo amice, si placet, cur oracula de quibus tanta dicebatis, extincta sunt, tacente illo pra pudore. Quid oportet (inquit Demetrius) de illis querere, cum omnia hic ferè præter unum defecisse prospiciamus.* Sed & in *Bæotia multiuoca* dicta propter multitudinem oraculorum, omnia quasi aquarum fluentia, deficcata sunt. Et addit *Plutarchus* vocem delatam ex *Ecchinadibus* insulis tempore mortis *Christi*, magnum *Pana* mortuum esse, quia eius extincta vis: quod audiens *Tiberius Cæsar*, examinatis testibus in archiuis

Psal. 15.

Psal. 35.

Luc. 22.

Matt. 25.

Sap. 18.

Eesai. 4.

Oracula
Idolorū
conti
cuerunt.

Porphyr.

Plutar.

Suidas.
Respon-
sū Apolli-
nis Del-
phici ad
Augustū.

regijs depositionem collocauit. Suidas in Augusto re-
fert, Augustum obtulisse *hecatomben Apollini Delphico*
(quod erat sacrificium solenne centum bouum) inter-
rogasseq; quis eius successor foret, non respondit. In-
staurato iterum sacrificio, interrogauit, cur non re-
sponderet, tunc respondit.

*Me puer Hebraus Diuos Deus ipse gubernans,
Cedere sede iubet, tristemq; redire sub Orcum.*

Aris ergo dehinc tacitis abscedite nostris.

Et ob hanc causam rediens Augustus Romam, in foro
Capitolij templum ædificauit, & altare hoc titulo,
ARA PRIMO GENITO DEI.

Eutropius
Oros. li. 6.
cap. 16.
Innocent.
ser. 3. de
Natiu.
Christi.

Addit Eutropius, & Orosius, & Innocentius Papa.
Sibyllam Augusto demonstrasse in sole Virginem cum
filio, quem Deum esse dixit, & adorare, vt Deum præ-
cepit. Cessauit ergò Oraculum Delphicum, Pythium,
& omnia alia, & eorum nunc sunt diruta templa, Chri-
sti verò ædificata.

Et Porphyrius in libro quem 'contra nostram reli-
gionem edidit, ait : *Nec miremur, si iam multis annis*
ciuitas peste vexatur, cum Æsculapius, & alii Dii longè
sint ab eâ : ex quo enim I E S V S colitur, nihil vtilitatis,
à Diis consequi possumus. Mira veritatis vis, vt spiculum
quod contra nos acerrimus hostis dirigit, in dirigen-
tem vi veritatis versum sit. Si Dij cesserunt I E S V, er-
gò hîc fortior, fortior ergò superueniens fortem liga-

Luc. 11.
Matt. 10.

uit, Deditq; discipulis potestatem calcan-
di super serpentes, & super
omnem virtutem
inimici.

